

บรรณานุกรม

กระแสร มัลลยาภรณ์. วรรณกรรมไทย. พระนคร, โรงพิมพ์พิมพ์ตามกฎราชวิทยาลัย, 2512.

การต่างประเทศ, กระทรวง. กรมพิธีการทูต. สัมภาษณ์ นายเฉลิม วัฒนพฤกษา หัวหน้ากองในกระทรวงการต่างประเทศ. กระทรวงการต่างประเทศ, 6 สิงหาคม 2516.

กุดฉลาม มัลลิกะมาส. คำบรรยายความรุ้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย. พระนคร, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2515. (อัครสำเนา).

ขจร สุขพานิช. "วิภาประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์ไทย," สังคมศาสตร์ปริทัศน์, ฉบับพิเศษ 1 (ธันวาคม, 2507), 27-51.

คณะรัฐมนตรี. วิจิตรวาทการอนสุราช. 2 เล่ม. พระนคร, 2505. (พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ ณ เปรุวัดเทพศิรินทราวาส 16 สิงหาคม 2505).

คณะรัฐมนตรี, สำนัก. "เรื่องตั้งอัครราชทูตประจำสาธารณรัฐออสเตรเลีย," ราชกิจจานุเบกษา, 71 (กรกฎาคม, 2497), 1504.

จ้อย, ม.ล. นันทิวัชรินทร์. แบบบรรณานุกรมและเชิงอรรถ. พระนคร, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.

จุลจักรพงษ์, พระองค์เจ้า. เจ้าชีวิต. พระนคร, คลังวิทยา, 2505. ภาพประกอบ.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คู่มือการเขียนวิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2511. พระนคร, 2513.

เจือ สะเวทิน. "พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ ในฐานะนักนวนิยาย," ภาษาและหนังสือ, 4 (ตุลาคม, 2515), 78-100.

"แจ้งความกระทรวงวัฒนธรรม เรื่องขมเขยผู้ประพันธ์บทละครเรื่อง อานุกาฬพอซุนรามกำแหง," ราชกิจจานุเบกษา, 71 (สิงหาคม, 2497), 1807-8.

เฉลิม อยู่เวียงชัย. "วรรณกรรมวิจารณ์ ชีวิตกฤษของมนัส จรรยาองค์," สังคมศาสตร์ปริทัศน์, 1 (มกราคม, 2515), 56-65.

ชินวรา สุทรสีมะ. หลักและวิธีทำวิทยานิพนธ์ รายงานประจำภาค และเอกสารวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร, ไทยวัฒนาพานิช, 2515.

ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย. สังคมศาสตร์. ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2. พระนคร, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2509.

นราธิปพงษ์ประพันธ์, กรมหมื่น [พระองค์เจ้าวรรณไวทยากร]. "คำนิยม," วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์, โดย วิทย์ สีวะศรียานนท์. พิมพ์ครั้งที่ 3 แก้ไขและเพิ่มเติม. พระนคร, สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, 2504. หน้า (ก)-(ง).

_____. "ประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่องตั้งกรรมการทำอักษรานุกรมภูมิศาสตร์สยาม," ศิลปากร, 1 (สิงหาคม, 2480), 107.

นาฏศิลป์, วิทยาลัย. ประวัติวิทยาลัยนาฏศิลป์. พระนคร, 2516. (อัครจำเเน).

_____. สัมภาษณ์ น.ส. ปราณี สำราญวงศ์ หัวหน้าแผนกวิทยาลัยนาฏศิลป์.
7 สิงหาคม 2516.

นิติ เอี้ยวเรียวังก์. "ข้อคิดเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์," สังคมศาสตร์ปริทัศน์, ฉบับพิเศษ 3 (มิถุนายน, 2509), 121-37.

บุญเหลือ, ม.ล. เทพยสุวรรณ. วรรณไวทยากร. พระนคร, สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2514.

"ประกาศสำนักคณะรัฐมนตรี เรื่องตั้งอัครราชทูตประจำสาธารณรัฐออสเตรีย," ราชกิจจานุเบกษา, 76 (กรกฎาคม, 2497), 1504.

"ประกาศสำนักคณะรัฐมนตรี เรื่องพระราชทานยศทหาร," ราชกิจจานุเบกษา, 71 (สิงหาคม, 2497), 1934.

_____. ราชกิจจานุเบกษา, 78 (ตุลาคม, 2504), 17.

ประกาสิต, กรม. ประวัติย่อ ข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศ. พระนคร, แผนกพนักงานและประกาสิต, 2474.

ประคอง กรมสุต. สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู. พิมพ์ครั้งที่ 3. พระนคร, ไทยวัฒนาพานิช, 2515. ภาพประกอบ.

"ปรัชญา," อักษรศาสตร์วิจารณ์, 3 (สิงหาคม, 2516), 2-3.

"ปลัดบัญชาการถึงแก่นิจกรมคนในบ้านพบผู้คาโตะเขียนหนังสือก่อนสิ้นใจ,"
พิมพ์ไทย, 1 เมษายน 2505, หน้า 1, 16.

เปลื้อง ฉ. นคร. คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์. พิมพ์ครั้งที่ 4.
พระนคร, ไทยวัฒนาพานิช, 2514.

_____ . ตำราเรียงความชั้นสูง. พระนคร, ไทยวัฒนาพานิช, 2512.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493. พิมพ์ครั้งที่ 9. พระนคร,
ราชบัณฑิตยสถาน, 2511.

"พระราชบัญญัติขนานนามสกุล พระพุทธศักราช 2456," ประกาศพระราชบัญญัติและ
พระราชกำหนดต่าง ๆ รัชกาลที่ 6. พระนคร, โรงพิมพ์คุรุสภา, ร.ศ.
131. (พ.ศ. 2456). หน้า 282.

พิมาน แจ่มจำรัส. ชีวิตฉันมองและการต่อสู้ของหลวงวิจิตรวาทการ. พระนคร,
แผนฟ้าพิทยา, 2505.

มาลี อติแพทย์, และ เจริญ ไชยชนะ. ประวัติครู. พระนคร, โรงพิมพ์คุรุสภา,
2514. หน้า 135-75. "พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ."

แมนมาศ ชวดิศ, และ สิริจันทร์ ชวงโชติ. คู่มือบรรณารักษศาสตร์. พระนคร,
เกษมบรรณกิจ, 2511.

ยง วิชระเสถียร. ความเป็นมาของการประพันธ์และนักประพันธ์ของไทย. พระนคร,
แพรวพิทยา, 2506. 338-41. "หลวงวิจิตรวาทการ."

วิจิตรวาทการ, อินทรกำแหง. การเลือกหนังสือพิมพ์และวารสาร สิ่งพิมพ์ วัสดุและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ. พระนคร, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2515.

_____. การเลือกหนังสือและโศกทัศน์วัสดุ. พระนคร, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2515.

วิจิตรวาทการ, อินทรกำแหง, และ ชลธิชา กลัดอยู่. "การประเมินค่าวรรณกรรมปัจจุบัน, วรรณกรรมเพื่อชีวิต, ฉบับพิเศษที่ 3 (กรกฎาคม, 2516), 7-21.

ราชบัณฑิตยสถาน. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี และประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง กำหนดชื่อทวีป ประเทศ เมืองหลวง มหาสมุทร ทะเล และเกาะ และ เรื่อง การเขียนชื่อจังหวัด อำเภอ และกิ่งอำเภอ เป็นอักษรโรมัน. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร, 2514.

วิจิตรวาทการ, หลวง. "การคลั่งยามสงคราม," วารสารกรมบัญชีกลาง, 1 (มกราคม, 2505), 9-27.

_____. "การที่รักเงิน," วารสารกรมบัญชีกลาง, 1 (มกราคม, 2504), 23-50.

_____. การปกครองสมัยโบราณ. ม.ป.ท., ม.ป.ป.

_____. การเมืองการปกครองของกรุงสยาม. พระนคร, โรงพิมพ์ไทยใหม่, 2475.

_____. กำลังความคิด. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร, วรรณะวิบูลย์, 2500.

วิจิตรวาทการ, นววง. กำลังใจ, พิมพ์ครั้งที่ 4. พระนคร, เสริมวิทย์บรรณาการ, 2495.

_____ . กุโศบาย. พระนคร, เสริมวิทย์บรรณาการ, 2514.

_____ . กุโศบายสร้างควมยิ่งใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร, เสริมวิทย์บรรณาการ, 2512.

_____ . ของดีในอินเดีย. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร, เสริมวิทย์บรรณาการ, 2512. ภาพประกอบ.

_____ . ความฝัน. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร, เพลินจิตต์, 2493.

_____ . ความยุ่งยากในปลายบรรพทศ. ม.ป.ท., 2480.

_____ . งานคนควาเรื่องชนชาติไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร, กองทัพบก, 2512.

_____ . เจ้าแม่จามรีและครุฑดำ. พระนคร, โรงพิมพ์คุรุสภา, 2504.

_____ . ทางสู่อิสรภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 3. พระนคร, เสริมวิทย์บรรณาการ, 2513.

_____ . ไทยเรียกรอดดินแดนคืนจากฝรั่งเศส. พระนคร, โรงพิมพ์สมรรถภาพ, 2484.

- วิจิตรวาทการ, หลวง. นิพนธ์บางเรื่องของพลตรีหลวงวิจิตรวาทการสมัยดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมเกิลป่ากร. พระนคร, กรมเกิลป่ากร, 2505. (พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส 16 สิงหาคม 2505).
- _____ . บทเพลงและคติพจน์ของพลตรีหลวงวิจิตรวาทการ. พระนคร, โรงพิมพ์ประยูร, 2512. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ นางปธานถองวิจิัย วัดโสมนัสวิหาร 1 เมษายน 2512).
- _____ . บทละครเรื่องเอื้อศรพรรณ. พระนคร, กรมเกิลป่ากร, 2479.
- _____ . บทละครเรื่องถักถกลาง. พระนคร, กรมเกิลป่ากร, 2480.
- _____ . ประชุมปาฐกถาเกี่ยวกับเรื่องเรียกถิ่นดินแดนของไทย. พระนคร, โรงพิมพ์พระจันทร์, 2484.
- _____ . "ประวัติรัฐศาสตร์ไทย," นิติสาสน์, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม, 2491), 767-826.
- _____ . ประวัติวัดเขมาภิรตาราม (จังหวัดนนทบุรี). พระนคร, กรมเกิลป่ากร, 2477.
- _____ . "ประวัติศาสตร์เบื้องต้นของญี่ปุ่น," ดวงประทีป, 19 ตุลาคม 2475, 7, 25-26.
- _____ . ประวัติศาสตร์สากล. 5 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 3. พระนคร, เสริมวิทย์บรรณาการ, 2514. ภาพประกอบ. แผนที่.

วิจิตรวาทการ, หลวง. ปาฐกถาเรื่องการเสียดินแดนไทยให้แก่ฝรั่งเศส. พระนคร, โรงพิมพ์พระจันทร์, 2483.

_____. "ปาฐกถาเรื่องไปนมัสการโพธิบัลลังก์," ดวงประทีป, 4 (มกราคม, 2509), 32-5; 5 (กุมภาพันธ์, 2509), 1-14.

_____. "ปาฐกถาเรื่องพระเจ้ากรุงธนบุรี," เถลิงปกาสัย, 1 (สิงหาคม, 2480), 11-20.

_____. ไปพม่า. พระนคร, โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2495.

_____. พหุฐานภาพกับจิตตานภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 9. พระนคร, เสริมวิทย์บรรณาการ, 2514.

_____. เพลงดนตรีประวัติศาสตร์. พระนคร, โรงพิมพ์พระจันทร์, 2481.
(พิมพ์แจกในงานทำบุญฉลองอายุครบ 60 ปี บริบูรณ์ของคุณหญิงล้วน มุขมนตรี 28 มกราคม 2481).

_____. มหัศจรรย์ทางจิต. พิมพ์ครั้งที่ 3. พระนคร, เสริมวิทย์บรรณาการ, 2507.

_____. มหาบรรณ. พิมพ์ครั้งที่ 7. พระนคร, กรุงเทพฯบรรณาการ, 2495.

_____. มันสมอง. พิมพ์ครั้งที่ 7. เสริมวิทย์บรรณาการ, 2497.

วิจารณ์วาทการ, หลวง. รวมปาฐกถาของหลวงวิจารณ์วาทการ. พิมพ์ครั้งที่ 2.
พระนคร, โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513.

_____. "ระเบียบการสาขาหอสมุดแห่งชาติในจังหวัดต่าง ๆ," ศิลปากร, 1
(มิถุนายน, 2480), 153-4.

_____. ราชมนูความมุ่งหมายของการผูกเรื่องและบทเพลง. พระนคร, กรม
ศิลปากร, 2479.

_____. ลัทธิขงจื้อ. พระนคร, โรงเรียนชงประทานวิทยา, 2512.

_____. จิตวิทยาและมายาไสยศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. พระนคร, เสริมวิทย์
บรรณาการ, 2507.

_____. วัฒนธรรมสุโขทัย. พระนคร, อารยยุค, 2484.

_____. วิจารณ์สาร เล่ม 1. พระนคร, โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์, 2508.
(รวบรวมพิมพ์โดยคุณหญิงประภาพรรณวิจารณ์วาทการ).

_____. วิจารณ์สาร เล่ม 2. พระนคร, โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์, 2508.

_____. วิชาแปลประการ. พิมพ์ครั้งที่ 9. พระนคร, เสริมวิทย์บรรณาการ,
2514.

_____. วิชาการครองเรือนครองรัก. พิมพ์ครั้งที่ 3. พระนคร, บรรณาการ,
2505.

วิจิตรวาทการ, หลวง. วิธีทำงานและสร้างอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 5. พระนคร, เสริมวิทย์บรรณาการ, 2511.

_____. ภาวนาสภาด : เปรียบเทียบลัทธิและปรัชญาต่าง ๆ ทั่วโลก. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร, โรงพิมพ์ ศ. ชรรณภักดิ์, 2498.

_____. กึ่งกลางกับนานวัน. พระนคร, กรมศิลปากร, 2480. ภาพประกอบ.

_____. สยามกับสุวรรณภูมิ ภาคที่ 1 อดีต. ม.ป.ท., ม.ป.ป.

_____. สารคดีและสิ่งนารจากปาฐกถาและคำบรรยาย ชุดที่ 1. พระนคร, เสริมวิทย์บรรณาการ, 2516.

_____. สารคดีและสิ่งนารจาก ปาฐกถาและคำบรรยาย ชุดที่ 2. พระนคร, เสริมวิทย์บรรณาการ, 2516.

_____. "หลังฉากประกาศสงคราม," ทูทอง, 1 (ตุลาคม, 2513), 1-43.

_____. อนาคต. พระนคร, เกษมบรรณกิจ, 2502.

_____. อนาคตของชาติไทย. พระนคร, ม.ป.ท., 2492.

วิทย์ กิระเรียวานนท์. วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ 3 แก้ไขเพิ่มเติม. พระนคร, สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, 2504.

วิเทศทหาร, กรม. สัมภาษณ์ นายชิน ชุ่มรัมย์ วิทยากรพิเศษ กรมวิเทศทหาร.

23 กรกฎาคม 2516.

ศักดิ์ ผาสุกนิรันดร์. ขอแนะนำบางประการสำหรับนักวิจัย. พระนคร, มหาวิทยาลัย

ธรรมศาสตร์, 2504. (อัครสำเนา).

วิลปากร, กรม. "เกียรติคุณของมโหรีเรื่องเลือดสุพรรณ," วิลปากร, 6

(เมษายน, 2431), 115-39.

สถานทูต ญี่ปุ่น. รายการทูตไทยที่ประจำในประเทศญี่ปุ่นตั้งแต่เริ่มสถานทูต (พ.ศ.

2472) ถึงปัจจุบัน. (อัครสำเนา).

สภาวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน. ประมวลคำบรรยายหลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์.

พระนคร, 2510.

สัมภาษณ์ คุณหญิงประภาพรรณ วิจิตรวาทการ. 25, 30 กรกฎาคม 2516.

สัมภาษณ์ นางกิมเค็ง สุภาพักตร์ (วัฒนพฤกษา) และ นางมาลี รัตนันท์ (วัฒน

พฤกษา). 8 สิงหาคม 2516.

สัมภาษณ์ นายเสฐียร พันธรังษี บรรณาธิการฝ่ายต่างประเทศหนังสือพิมพ์ข่าวไทย.

18 กรกฎาคม 2516.

สัมภาษณ์ หลวงบริบาลบุรีรัตน์. อธิการบดีมหาวิทยาลัยวิลปากร. 22

กรกฎาคม 2516.

สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. วรรณคดีและวรรณกรรมไทยฉบับ. ธนบุรี, อักษรวัฒนา,

สีเทา วิทยุวรรณคดี, และ คนอื่น ๆ. ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย. พระนคร, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2515.

เสถียร จันทิมาธร. "แนวคิดนักเขียนไทย 2475-2488," วรรณกรรมเพื่อชีวิต, ฉบับพิเศษ 2 (มิถุนายน, 2516), 8-19.

หอสมุดแห่งชาติ. สัมภาษณ์ นายจันทน์ วัฒนพฤคา บรรณารักษ์เอกหอสมุดแห่งชาติ. 6 สิงหาคม 2516.

หอสมุดแห่งประเทศไทย, สภาคม. บรรณารักษ์ศาสตร์ยุคประยุกต์. พระนคร, 2507.

อนุমানราชธน, พระยา. "คำนำ," สังคมศาสตร์ปริทัศน์, ฉบับพิเศษ 3 (มิถุนายน, 2509), 7.

_____. "บันทึกความเห็นเรื่องส่งเสริมให้คนเขียนและอ่านหนังสือให้มาก," สังคมศาสตร์ปริทัศน์, 1 (มิถุนายน, 2507), 6-10.

เอนก เขียวธาวร. แนวทางคนกล้าเพื่อทำวิจัยและเขียนวิทยานิพนธ์ บทความหรือรายงานประจำภาค. นครหลวงกรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์ทางหุ่นส่วนจำกัด อักษรบัณฑิต, 2515.

อรรถ อรรถวดีกร. บุคคลสำคัญของไทย. พระนคร, โรงพิมพ์กฤษณะปกฤษณ์, 2505. หน้า 249-64, ภาพประกอบ. "พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ."

อัศวรัตน์ โอสถานุเคราะห์. บุคคลที่นำรู้จัก. พระนคร, บริษัทเคนซาคูสถา
กรรม, 2516. หน้า 301-16, ภาพประกอบ. "คุณหญิงประภา
พรหม วิจิตรวาทการ."

Carter, Mary Duncan and Bonk, Wallace John. Building
Library Collections. New York : Scarecrow Press
Inc., 1959.

Haines, Helen E. Living with Book ; The Art of Book
Selection. New York : Columbia University Press,
1935.

Melvil, Dewey. Dewey Decimal Classification and Relative
Index. 18 th ed. New York : Forest Press Inc.,
1971. Vol. I.

Nichols, Arthur S. and Ochoa, Anna. "Evaluating Textbook
for Elementary Social Studies: Criteria for the '
Seventies," Social Education, XXXV (March, 1971),
290-9.

Siri Pongsathat. Nouveau Dictionnaire Francais-Thai.
Bangkok : Prae Pittaya, 1971.

Wofford, Azile. Book Selection for School Libraries.
New York : H.W. Wilson, 1962. Part I, Chap.
3, pp. 66-74, "Criteria of Selection."

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ประวัติราชการของหลวงวิจิตรวาทการ

นามเดิม	กิมเหลียง วัฒนปฤดา ภายหลังเปลี่ยนเป็น วิจิตร วิจิตรวาทการ เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย
นามบิดา	นายอิน วัฒนปฤดา นามมารดา นางคล้าย วัฒนปฤดา (อาชีพ ค้าขาย)
ภรรยา	คุณหญิงวิจิตรวาทการ (ประภาพรรณ รพีพันธุ์)
เกิดที่	จังหวัดอุทัยธานี เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2441
การศึกษา	จบประถมศึกษาจากโรงเรียนจังหวัดอุทัยธานี เป็นเปรียญ 5 ประโยค สำนักวัดมหาธาตุ กรุงเทพฯ กฎหมายไทย สอบไต่ภาค 1 แล้วต้องออกไปรับราชการที่กรุงปารีส ก่อนสอบภาค 2 กฎหมายฝรั่งเศส มหาวิทยาลัยปารีส ไม่ทันได้รับปริญญาต้องย้ายไป ประจำสถานทูตไทยที่กรุงลอนดอน เข้าศึกษารัฐศาสตร์ในวิทยาลัย รัฐศาสตร์ที่กรุงปารีส พร้อมกับการศึกษากฎหมาย ต้องย้ายไปกรุง ลอนดอนก่อนการสอบขั้นสุดท้าย ปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์วิชาการทูต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ วิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ปริญญาอักษรศาสตรคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รับพระราชทานยศและบรรดาศักดิ์

พ.ศ. 2467 เป็น รองอำมาตย์เอก และเป็นหลวงวิจิตรวาทการ

พ.ศ. 2469 เป็น อำมาตย์ตรี

พ.ศ. 2474 เป็น อำมาตย์โท

ประวัติราชการ (ต่อ)

พ.ศ. 2497 เป็น พันเอก

พ.ศ. 2504 เป็น พลตรี

ประวัติราชการ

- พ.ศ. 2461 เข้ารับราชการเป็นเสมียน ในกองการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ
- พ.ศ. 2463 เป็นผู้ช่วยเลขานุการในสถานทูตไทยกรุงปารีส
- พ.ศ. 2467 เป็นเลขานุการสถานทูตไทย กรุงปารีส
- พ.ศ. 2469 เป็นเลขานุการสถานทูตไทย กรุงลอนดอน
- พ.ศ. 2472 เป็นหัวหน้ากองการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ
- พ.ศ. 2473 เป็นหัวหน้ากองการทูต กระทรวงการต่างประเทศ
- พ.ศ. 2474 เป็นหัวหน้ากองการ เมือง กระทรวงการต่างประเทศ และเป็นเลขานุการคณะข้าหลวงใหญ่ปักปันเขตแดนแม่น้ำโขง
- พ.ศ. 2475 เป็นผู้ช่วยอธิบดีกรมการเมือง กระทรวงการต่างประเทศ และเป็นผู้สอนประวัติศาสตร์สากลในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พ.ศ. 2476 เป็นเจ้ากรมประกาศ (เดิมนั้นเรียก อธิบดีกรมพิธีการทูต) กระทรวงการต่างประเทศ
- พ.ศ. 2477 เป็นอธิบดีกรมถือปากร เลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน และผู้สอนประวัติศาสตร์การปกครองในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พ.ศ. 2480 เป็นรัฐมนตรี และอธิบดีกรมถือปากร
- พ.ศ. 2484 เป็นรัฐมนตรีสั่งราชการกระทรวงศึกษาธิการ
เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
- พ.ศ. 2485 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
- พ.ศ. 2476 เป็นเอกอัครราชทูตประจำประเทศญี่ปุ่น
- พ.ศ. 2493 รักษาการในตำแหน่งอธิการบดี (เวลานั้นเรียกผู้ประศาสน์การ)

ประวัติราชการ (ต่อ)

- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และเป็นผู้สอนประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย
- พ.ศ. 2494 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
- พ.ศ. 2495 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ
เป็นเอกอัครราชทูตประจำประเทศอินเดีย
- พ.ศ. 2496 เป็นอัครราชทูตประจำประเทศสวีเดน เซอร์แลนด์ ออสเตรเลีย และยูโก-
สลาเวีย (ในตำแหน่งเอกอัครราชทูตของประเทศไทย)
- พ.ศ. 2501 เป็นรองผู้อำนวยการฝ่ายชลประทาน ในกองบัญชาการปฏิวัติ
- พ.ศ. 2502 เป็นปลัดบัญชาการสำนักนายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาองคมนตรี
กรรมการสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ กรรมการบริหารสภาการ
ศึกษาแห่งชาติ
ประธานคณะที่ปรึกษาองค์การของรัฐ
- พ.ศ. 2503 เป็นกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ เลขาธิการสภาความมั่นคง
แห่งชาติ
กรรมการสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และมหา
วิทยาลัยศิลปากร
เป็นผู้สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ในส่วนราชการที่ได้
รับมอบหมาย

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

มหาวชิรมงกุฎ

เหรียญคุณภีมาลา เข็มศิลปวิทยา

ทุติยจุลจอมเกล้า

ประวัติราชการ (ต่อ)

เหรียญบรมราชาภิเษก รัชกาลที่ 7

รัตนารถี รัชกาลที่ 8 (ชั้น 2)

เหรียญจักรพรรดิมาลา

เครื่องอิสริยาภรณ์ต่างประเทศ

ปดมาภรณ์อาทิตย์อุทัย (ญี่ปุ่น)

ปดมาภรณ์นกอินทรี (เยอรมนี)

ปดมาภรณ์นกอินทรีโรมัน (อิตาลี)

Grand Cross of the Mayo al Merito ชั้น 1 ของประเทศ

อาร์เจนตินา¹

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹กรมศิลปการ, "ประวัติราชการของ พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ," นิพนธ์
ทางเรื่อของพลตรีหลวงวิจิตรวาทการสมัยดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมศิลปการ (พระนคร,
2505), หน้า 4-7.

ภาคผนวก ข

คำประกาศเกียรติคุณ

ของ

ฯพณฯ พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ

ในพิธีรับพระราชทานปริญญาบัตรคุณวุฒิตักษิณัติ
ทางการทูต ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันพฤหัสบดีที่ 23 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2504

ว่า

สำหรับพันเอกหลวงวิจิตรวาทการนั้น ปรากฏว่าได้รับราชการในกระทรวงการต่างประเทศมาตั้งแต่ชั้นต่ำที่สุดถึงชั้นสูงที่สุด คือ เริ่มตั้งแต่เป็นเสมียน เป็นหัวหน้าแผนก เป็นเลขานุการสถานทูตไทยที่กรุงปารีสและกรุงลอนดอน เป็นหัวหน้ากอง นายช่วยอธิบดี อธิบดี อัครราชทูต เอกอัครราชทูต รัฐมนตรีช่วยว่าการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และกระทรวงเศรษฐการอีกด้วย

ในราชการต่างประเทศ พันเอก หลวงวิจิตรวาทการ ได้บำเพ็ญกรณียกิจอันเป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติไว้มาก อาทิเช่น ได้ทำหน้าที่เลขานุการและผู้อำนวยการในที่ประชุมนานาชาติ เป็นกรรมการในคณะกรรมการระหว่างประเทศ และในคณะชาหลวงใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการทูตมากมาย ได้ใช้ความรู้สมรรถภาพ และปฏิภาณอันแข็งในการเจรจาแก้ปัญหาและทำให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติมาหลายครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องปรับปรุงเส้นพรมแดนและปักปันเขตแดนในกรณีพิพาททางการเมืองและที่สำคัญที่สุดคือ ในยามวิกฤติอันรุนแรงเมื่อเกิดเหตุการณ์อันมิได้คาดหมายในสงครามโลกครั้งที่ 2 พันเอก หลวงวิจิตรวาทการ ในฐานะรัฐมนตรีช่วยว่าการ และว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้สามารถบรรเทาความเสียหายของเหตุการณ์และภาระจำยอมของประเทศให้เบาลง ให้ประเทศไทยสามารถดำรงรักษารัฐฐานะทางการเมืองและเศรษฐกิจ ผ่านมรสุมอันร้ายแรงมา

ภาคผนวก ข (ต่อ)

จนกระทั่งประเทศไทยโคกขทางรอดปลอดภัยในที่สุด

ในคานวิชาการ พันเอก หลวงวิจิตรวาทการ ได้ชื่อว่าเป็นนักคนควา
อย่างยิงคนหนึ่ง ได้เขียนตำราและสร้างบทประพันธ์นานาชนิด ทั้งในทางการ
เมือง ปรัชญา ภาษาหารตรี และวรรณคดี ในทางการทูตได้แต่งหนังสือเกี่ยวกับ
ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับนานาประเทศ ทั้งที่พิมพ์เป็นเล่มโดยเอกเทศ และ
พิมพ์เป็นบทความในนิตยสารต่าง ๆ ได้เริ่มเป็นผู้สอนในมหาวิทยาลัยเมื่อราว 30
ปีมาแล้ว ได้สอนวิชาประวัติศาสตร์สากล ประวัติศาสตร์การปกครอง และ
ประวัติเศรษฐกิจของไทย ทั้งในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และมหาวิทยาลัยอื่น
คุณวิชาของ พันเอก หลวงวิจิตรวาทการ ได้แพร่หลายออกไปถึงต่างประเทศ
จนพันเอก หลวงวิจิตรวาทการ ได้รับแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาสถานันชั้นอุดมศึกษาของ
บางประเทศเป็นการ เชิดชูเกียรติภูมิของไทยในคานวิชาการอีกส่วนหนึ่งด้วย โดย
เฉพาะในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นี้ พันเอก หลวงวิจิตรวาทการ ได้เคยรักษา
การในตำแหน่งผู้ประสานการ คือ อธิการบดี และในปัจจุบันก็ดำรงตำแหน่ง
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยนี้

พันเอก หลวงวิจิตรวาทการ จึงเป็นผู้หนึ่งที่นับว่าทรงคุณวุฒิสมควรกับ
เหตุที่จะดำรงศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ทางการทูตนั้น โดยสมบูรณ์

ควยเกล้าควยกระหม่อมขอเดชะ

(เลขาธิการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)

ภาคผนวก ค

ประกาศเกียรติคุณ

ของ

พันเอก หลวงวิจิตรวาทการ

ในการรับพระราชทานปริญญามัธยมศึกษา

(กิตติมศักดิ์)

แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันพฤหัสบดี ที่ 10 สิงหาคม 2504

ขอเฝ้าฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้าในนามของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูลพระกรุณาเพื่อทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า สภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2504 มีมติเป็นเอกฉันท์เห็นสมควรประกาศปริญญามัธยมศึกษา (กิตติมศักดิ์) ตามความในมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พุทธศักราช 2486 แก่พันเอก หลวงวิจิตรวาทการ โดยพิจารณาเห็นว่า พันเอก หลวงวิจิตรวาทการ เป็นผู้มีความสนใจในทางเกษตรศาสตร์มาช้านาน เป็นการแสดงออกให้ประจักษ์ซึ่งความสนใจในทางเกษตรศาสตร์อย่างเด่นชัด ปรากฏตามเกียรติประวัติต่อไปนี้

พันเอก หลวงวิจิตรวาทการ ได้เคยดำรงตำแหน่งสำคัญทางราชการมาหลายตำแหน่ง อาทิ เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการเกษตร เคยเป็นเอกอัครราชทูตประจำประเทศญี่ปุ่น อินเดีย สวีตเซอร์แลนด์ ออสเตรเลีย และยูโกสลาเวีย เคยเป็นผู้แทนรัฐบาลในที่ประชุมนานาชาติ เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจหลายครั้ง ในปัจจุบันดำรงตำแหน่งปลัดบัญชาการสำนักนายกรัฐมนตรี และเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ในหน้าที่ปลัดบัญชาการสำนักนายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ค (ต่อ)

หลวงวิจิตรวาทการ ได้ชวนช่วยให้ความช่วยเหลือแก่กิจการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นอันมาก และปัจจุบัน เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในด้านวิชาการ หลวงวิจิตรวาทการ ได้รับความนิยมนับถือทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ได้รับเกียรติจากสถาบันการศึกษาชั้นสูงของต่างประเทศ เช่น ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการที่ปรึกษาในบัณฑิตวิทยาลัยวิชาชาวตะวันออกในนครซานฟรานซิสโกสหรัฐอเมริกา กล่าวเฉพาะในเรื่องเสรีรัฐศาสตร์สหกรณ์ หลวงวิจิตรวาทการ ได้เคยเป็นผู้สอนประวัติศาสตร์เสรีรัฐกิจแห่งประเทศไทย ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้เคยเขียนตำราว่าด้วยสหกรณ์โคออปเรต ซึ่งได้รับความสนใจของนักศึกษาคนคว่ำวิชานี้มาก ได้รับตำแหน่งเป็นอนุกรรมการร่างโครงการเสรีรัฐกิจในสาขาสหกรณ์ และเป็นประธานคณะที่ปรึกษาองค์การของรัฐ ซึ่งมีอำนาจควบคุมรัฐวิสาหกิจทั้งหลายของประเทศไทย ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ต้องใช้ความรู้ทางเสรีรัฐศาสตร์สูงอยู่มาก

เกียรติคุณ โดยสังเขป ดังที่ข้าพระพุทธเจ้าได้รับพระราชทานกราบบังคมทูลพระกรุณามานี้ สภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์พิจารณาเห็นว่า พันเอก หลวงวิจิตรวาทการ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ สมควรแก่ปริญญาเสรีรัฐศาสตร์สหกรณ์คุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์

ในภูววารอันเป็นมงคลอุดมฤกษ์ ท่ามกลางสันนิบาตแห่งบรรดาบัณฑิตและผู้มีเกียรติทั้งหลาย ณ สยามนี้ ข้าพระพุทธเจ้าในนามของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ขอพระราชทานอัญเชิญไต่ฝาดะอองขลุ่ยพระบาท ไต่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานปริญญาบัตรเสรีรัฐศาสตร์สหกรณ์คุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ แก่ พันเอก หลวงวิจิตรวาทการ เพื่อเป็นเครื่องเชิดชูเกียรติสืบไป

ควยเกล้าควยกระหม่อมขอเดชะ

ภาคผนวก ง

ประกาศเกียรติคุณ

ของ

อาทนาย พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ

ในการรับพระราชทานปริญญาบัตรคุณวุฒิมัธยมศึกษา

(กิตติมศักดิ์)

แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันพฤหัสบดี ที่ 5 กรกฎาคม 2505

ด้วยสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่า พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ เป็นบุรุษคฤหาสน์ผู้หนึ่งในทางอักษรศาสตร์ ได้บำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ในวิชาการค่านิยมมาก ได้รับการศึกษาระดับชั้นต้นจากวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์อุปสมบทเป็นพระภิกษุจนได้เป็นเปรียญมีความรู้ภาษาไทยเป็นอย่างดี ประกอบทั้งความรู้ในด้านพระพุทธรูปศาสนาก็กว้างขวาง เมื่อลาสิกขาบทแล้วก็มีความขยันหมั่นเพียรจนสามารถเข้ารับราชการในกระทรวงการต่างประเทศได้ และได้ดำรงตำแหน่งเป็นเลขานุการสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงปารีส ณ ที่นี้ พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ ได้พยายามศึกษาภาษาต่างประเทศทั้งภาษาอังกฤษ และฝรั่งเศสจนมีความรู้แตกฉาน การศึกษาด้วยตนเองทำให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถยิ่งขึ้น จนได้รับราชการในตำแหน่งสำคัญ ๆ หลายตำแหน่งในสมัยต่อมา มีตำแหน่งอาจารย์พิเศษสอนวิชาประวัติศาสตร์สากล ในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อธิบดีกรมศิลปากร เอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศญี่ปุ่น อินเดียนอร์เวย์ และออสเตรเลีย เป็นผู้รักษาการอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์และการเมือง ตำแหน่งรัฐมนตรีก็เคยดำรงอยู่หลายตำแหน่ง เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น ตำแหน่งสุดท้ายของท่านคือ ปลัดบัญชาการสำนักนายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ง (ต่อ)

นอกจากจะทำงานในตำแหน่งหน้าที่ราชการดังกล่าวแล้ว พลตรี พลวงวิจิตรวาทการ ยังได้แต่งหนังสือ สำหรับตำรา บทละคร และเรื่อง อานเดิน ฯลฯ มีจำนวนไม่ต่ำกว่า 200 เล่ม เช่นหนังสือประวัติศาสตร์สากล กวีนิพนธ์ บทละครเรื่องเลือดสุพรรณ เป็นต้น ทั้งเป็นนักปาฐกถาที่มีชื่อเสียง เป็นครูอาจารย์ในสถาบันการศึกษาหลายแห่ง เช่น เป็นผู้บรรยายในโรงเรียน เสนาธิการทหารบก และวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เป็นต้น

อาศัยเหตุผลดังกล่าวนี้ สภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงเห็นเป็นการสมควรที่จะได้ได้รับพระราชทานปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต (กิตติมศักดิ์) เพื่อ เป็นเกียรติแก่ พลตรี พลวงวิจิตรวาทการ สืบไป

ควยเกล้าควยกระหม่อมขอเดชะ

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

ที่ สร.พม. 0308/367

แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

26 กรกฎาคม 2516

เรื่อง ขออนุญาตค้นคว้าเอกสารในกรมศิลปากร

เรียน อธิบดีกรมศิลปากร

ควายนายเฉลียว พันธุ์สีดา นิสิตปริญญาโท แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำวิทยานิพนธ์ประกอบการเรียนวิชา บรรณารักษศาสตร์ เรื่อง "ชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของพลตรีหลวงวิจิตรวาท การ"

เพื่อให้การเขียนวิทยานิพนธ์ของนายเฉลียว พันธุ์สีดา ได้รับความสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใคร่ขออนุญาตให้นายเฉลียว พันธุ์สีดา ได้ทำการศึกษาค้นคว้าและถ่ายสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่แจ้ง ความจำนงนั้นในกรมศิลปากร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุมัติ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ บุญเลี้ยง ตามไท)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 57677

ภาคผนวก ฉ

ที่ สร.ทม. 0308/364

แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

25 กรกฎาคม 2516

เรื่อง ขออนุญาตยกย่องเอกสารในกองบรรณสาร

เรียน ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

ด้วยนายเฉลียว พันธุ์สีดา นิสิตปริญญาโท แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย กำลังทำวิทยานิพนธ์ประกอบการเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์ เรื่อง "ชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของพลตรีหลวงวิจิตรวาทการ"

เพื่อให้การเขียนวิทยานิพนธ์ของนายเฉลียว พันธุ์สีดา ได้รับความสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใคร่ขออนุญาตให้นายเฉลียว พันธุ์สีดา ได้ทำการศึกษาค้นคว้าและถ่ายสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่แสดง ความจำนง นั้นในกองบรรณสาร กระทรวงการต่างประเทศ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุมัติ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ บุญเลี้ยง ตามไท)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ สร.0701/5522

กรมศิลปากร

14 สิงหาคม 2516

เรื่อง ขออนุญาตให้คนกวาเอกสารในกรมศิลปากร

เรียน กณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

อ้างถึง หนังสือแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่ สร.ทม. 0308/467 ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2516

ตามที่ขออนุญาตให้นายเฉลียว พันธุ์สีดา นิสิตปริญญาโท แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เข้าทำการศึกษาคนควาและถ่ายสำเนา เอกสารในกรมศิลปากร ที่เกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของพลตรีหลวงวิจิตรวาทการ" นั้น

กรมศิลปากรไม่ขัดข้องยินยอมอนุญาตให้ นายเฉลียว พันธุ์สีดา เข้าศึกษาค้นคว้า และถ่ายสำเนา เอกสารที่กองหอสมุดแห่งชาติ และกองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ ได้ตามความประสงค์ ขอได้โปรดให้นายเฉลียว พันธุ์สีดา ติดต่อกับผู้อำนวยการกองหอสมุดแห่งชาติ และหัวหน้ากองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ โดยตรงต่อไป จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
(นายหนุ่ม อยู่ในธรรม)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(รองอธิบดีรักษาราชการแทน)
อธิบดีกรมศิลปากร

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร. 217811

ภาคผนวก ข

คำถามสัมภาษณ์

1. นอกจากประวัติที่เขียนไว้ในหนังสืออนุสรณ์แล้ว ท่านจะกรุณาเพิ่มเติมรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติชีวิตตั้งแต่เยาว์วัยของหลวงวิจิตรวาทการอย่างไรบ้าง
2. อยากทราบสภาพชีวิตของหลวงวิจิตรวาทการสมัยอยู่ที่วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์
3. สามเณรลืมเหลี่ยมบรรพชาเมื่อไร และตั้งนามสกุล "วัฒนปฤดา" เมื่อไร
4. สามเณรลืมเหลี่ยมเรียนอยู่ที่วัดมหาธาตุกี่ปี ใ้ครูดีอะไร และระหว่างที่เป็นสามเณรท่านมีชื่อเสียงทางใด
5. ระหว่างบรรพชาสามเณรลืมเหลี่ยมศึกษาภาษาต่างประเทศอย่างไร กับใคร ที่ไหน
6. อยากทราบเกี่ยวกับสมาคมสัมพันธุลาในสำนักวัดมหาธาตุสมัยหลวงวิจิตรวาทการ และการใช้นามปากกาว่า "องคต"
7. อยากทราบความปรารถนาเรื่องการไปต่างประเทศของหลวงวิจิตรวาทการ ขณะบรรพชาเป็นสามเณรอยู่ที่วัดมหาธาตุ
8. สามเณรลืมเหลี่ยมอุปสมบทเมื่อไร และนานเท่าไรจึงลาสิกขาบท
9. ขอทราบรายละเอียดเกี่ยวกับหลวงวิจิตรวาทการ ดังต่อไปนี้
  - อุดมคติ
  - บุคลิกลักษณะ
  - อุปนิสัย
  - แนวการดำเนินชีวิต
  - หลักของการทำงาน
  - ชีวิตครอบครัว
  - งานอดิเรก
10. ขอทราบนามตลอดจนการศึกษา และการทำงานของบุตรธิดาทุกคน
11. หลวงวิจิตรวาทการได้ทำตารางเรียนของบุตรธิดาไว้ทุกคน และได้แต่งหนังสือช่วยในการศึกษาของบุตรธิดาไว้ด้วย อยากทราบว่าท่านทำอย่างไร

12. ขอทราบชื่อผลงานวิจิตรวาทการ ตอนสมัครเข้ารับราชการในกระทรวงการต่างประเทศ และท่านได้ราชทินนามว่า "หลวงวิจิตรวาทการ" ตั้งแต่เมื่อไร
13. ผลงานวิจิตรวาทการรับราชการหลายกระทรวง อยากทราบว่างานในหน้าที่ใดตำแหน่งอะไร และกระทรวงไหน ที่ท่านชอบมากที่สุด
14. ขอทราบเรื่องเกี่ยวกับการทศและเหตุการณ์ตอนรัฐบาลไทยประกาศเลิกสัญญาพันธไมตรีระหว่างไทยกับญี่ปุ่น และสาเหตุที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นอาชญากรสงคราม
15. ผลงานวิจิตรวาทการรู้ภาษาต่างประเทศกี่ภาษา ภาษาอะไรบ้าง และเรียนมาจากที่ไหน อยากทราบวิธีการเรียนของท่าน และภาษาที่ท่านเชี่ยวชาญมีอะไรบ้าง
16. หน้าทำการพิเศษของหลวงวิจิตรวาทการที่สำคัญมีอะไรบ้าง
17. ผลงานวิจิตรวาทการเคยลาออกจากราชการอยู่ครั้งหนึ่ง ะยะนั้นท่านดำรงตำแหน่งอะไร ทำอะไรจึงลาออก และเมื่อออกจากราชการแล้วประกอบอาชีพอะไร
18. ผลงานวิจิตรวาทการ เริ่มสนใจการเมืองเมื่อไร และมีบทบาททางการเมืองอยู่นานเท่าไร
19. ผลงานวิจิตรวาทการได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศอะไรบ้าง
20. ผลงานวิจิตรวาทการเป็นรัฐมนตรีกระทรวงใดบ้าง
21. ผลงานวิจิตรวาทการ ได้รับพระราชทานยศเป็นนายทหาร เมื่อรับราชการอยู่ที่ใดในตำแหน่งอะไร
22. จอมพล ศถบดิ์ ธีระวัคค์ ได้เชิญชวนหลวงวิจิตรวาทการ ให้มาร่วมทำการปฏิวัติการปกครองของประเทศไทย เวลานั้นหลวงวิจิตรวาทการอยู่ที่ไหน และมีตำแหน่งหน้าที่อะไร
23. หลังจากเกษียณอายุแล้ว นายกรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพิเศษเรียกว่า "ปลัดบัญชาการ" ภารกิจที่หลวงวิจิตรวาทการกระทำขณะที่ดำรงตำแหน่งปลัดบัญชาการนั้นมีอะไรบ้าง
24. ผลงานวิจิตรวาทการ เป็นนักปาฐกถาที่มีชื่อเสียงมาก อยากทราบวิธีเตรียมปาฐกถาเมื่อได้รับเชิญ มีวิธีเตรียมอย่างไร และส่วนมากไปปาฐกถาที่ไหน เรื่องอะไร

25. กรุณานำใบรายชื่อผู้ฟังประพันธ์กล่าวหา หลวงวิจิตรวาทการ ถัดไปในเรื่องการเขียนแสดงการขอ ออกจากทนายวิธีเขียนคำแถลงการณ์และร่างประกาศของรัฐบาล คุณหญิงมีวิธีจึงเกิดหรือไม่ว่าท่านเขียนอย่างไร เวลาใด และต้องคนควาควยหรือไม่
26. หลวงวิจิตรวาทการเคยไปอยู่ต่างประเทศมาแล้วกี่ประเทศ ประเทศใดอยู่นานที่สุด และประเทศใดที่ท่านชอบมากที่สุด เพราะเหตุใด
27. คุณหญิงมีส่วนช่วยท่านในงานด้านต่าง ๆ อย่างไรบ้าง
28. ออกจากทนายเหตุการณ์ก่อนที่หลวงวิจิตรวาทการเป็นอธิบดีกรมศิลปากรในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดตั้งโรงเรียนนาฏดุริยางค์ การสร้างโรงละครแห่งชาติ และการละครของท่าน
29. ละครเรื่องใดของท่านที่จัดแสดงและทำรายได้สูงสุด และได้ประมาณเท่าไร
30. ออกจากทนายเกี่ยวกับเพลงปลุกใจให้ประชาชนรักชาติ ท่านเริ่มแต่งเมื่อไร มีกี่เพลง และเพลงใดที่ท่านได้รับความนิยมสูงสุด
31. กรุณาเอาเบื้องหลังบทบาทการเขียนเพลงปลุกใจในสงครามมหาเอเชียบูรพาของหลวงวิจิตรวาทการ เช่น ท่านได้รับคำสั่งมาอย่างไร และท่านปฏิบัติอย่างไร
32. ขอทราบเรื่องราวเกี่ยวกับการประพันธ์ของหลวงวิจิตรวาทการ ดังต่อไปนี้
  - ท่านเริ่มงานประพันธ์ครั้งแรกเมื่อไร ที่ไหน และเรื่องใดเป็นเรื่องแรก
  - ท่านเริ่มงานประพันธ์อาชีพเมื่อไร
  - รายได้จากการประพันธ์เป็นอย่างไร
  - บทประพันธ์เรื่องใดที่ทำรายได้สูงสุด
  - บทประพันธ์เรื่องใดที่ท่านคิดว่าดีที่สุด ในบรรดาบทประพันธ์ทั้งหมดของท่าน
  - ท่านเคยประพันธ์หนึ่งคู่รวมกับผู้ใดบ้าง
  - ท่านมีงานแปลหรือไม่ และแปลงานประเภทใด
  - นักประพันธ์ต่างประเทศคนใดบ้างที่มีอิทธิพลต่องานเขียน หรือที่หลวงวิจิตรวาทการยึดถือเป็นแบบอย่างงานเขียนของท่าน
  - อื่น ๆ

33. หลวงวิจิตรวาทการ ประพันธ์หนังสือใดรวดเร็วจึง ๆ ที่ปฏิบัติราชการประจำอยู่
ควย ท่านเอาเวลาตอนไหนมาประพันธ์หนังสือ
34. ปกติหลวงวิจิตรวาทการ ใช้เวลาพักผ่อนประจำวันอย่างไร และนิยมประพันธ์
หนังสือในเวลาใด
35. หลวงวิจิตรวาทการ แต่งทั้งนวนิยาย บทละคร ปรัชญา กวีนิพนธ์ สังคมศาสตร์
และประวัติศาสตร์ หนังสือทั้งหมดที่ท่านแต่ง ท่านชอบคนใดเกี่ยวกับเรื่องไหน
มากที่สุด
36. หลวงวิจิตรวาทการ เป็นนักประวัติศาสตร์ และนักปรัชญา คุณหญิงจรูญเกล้าว่า
อะไรเป็นเหตุจูงใจให้ท่านสนใจในวิชาประวัติศาสตร์ และปรัชญา
37. อยากทราบเรื่องการจัดตั้งโรงพิมพ์ "วิริยานุภาพ" การออกหนังสือดวงประทีป
และการเข้าร่วมกับหนังสือพิมพ์ไทยใหม่ ซึ่งมีกุหลาบ สายประดิษฐ์ เป็นบรรณาธิการ
ปลายสมัยรัชกาลที่ 7
38. นามปากกาของหลวงวิจิตรวาทการ มีชื่อด้วยกัน และแต่ละนามปากกาเริ่มใช้
เมื่อไร ใจกับบทประพันธ์ชนิดไหน
39. เพื่อนสนิทของหลวงวิจิตรวาทการ ที่ยังมีชีวิตอยู่ในเวลานี้มีใครบ้าง และอยู่ที่ไหน
40. ขอทราบประวัติชีวิตของหลวงวิจิตรวาทการ ในบ้านปลายของชีวิต

ภาคผนวก ๗

ตารางวิเคราะห์หนังสือของหลวงวิจิตรวาทการ
 งานปรัชญา ศาสนา สังคมศาสตร์ และประวัติศาสตร์

ของที่ 1 หมายถึง คีเข็ม
 ของที่ 2 หมายถึง คี
 ของที่ 3 หมายถึง คอนชางคี
 ของที่ 4 หมายถึง พอไซ
 ของที่ 5 หมายถึง ยังไม่มีลักษณะเด่น

ลำดับที่	ค่านเนื้อหาสาระ	1	2	3	4	5
1	ขอบเขตของเรื่อง					
2	แสดงจุดมุ่งหมายในการเขียนอย่างเด่นชัด ..					
3	เรียงลำดับความยากง่ายต่อเนื่องกันเป็นอย่างดี ..					
4	เขียนตรงเป้าหมายและปราศจากอคติ					
5	สำนวนภาษาที่ชัดเจนแจ่มแจ้ง					
6	ให้แนวคิดครอบคลุมหลักวิชาต่าง ๆ อย่าง กว้างขวาง					
7	มีความสมบูรณ์และสมดุล					
8	มีเกร็ดหรือเรื่องราวประกอบเพิ่มเติม					
9	มีความถูกต้อง					
10	เสนอสาระใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีใครได้พูดมาก่อน ..					
11	ใช้ศัพท์เฉพาะวิชา					
12	ให้ข้อเท็จจริงเป็นหลักฐาน					
13	ให้ความรู้					
14	ความทันสมัยของเรื่อง					
15	คุณวุฒิและประสบการณ์ของผู้เขียน					

ลำดับที่	คำถามประเทืองปัญญา	1	2	3	4	5
1	ช่วยสร้างสรรค์ในเชิงปัญญาความคิด					
2	มีส่วนสร้างสรรค์ในเชิงการกระทำหรือการปฏิบัติ					
3	เราให้เกิดความใคร่รู้ใคร่เรียนต่อไป					
4	เสนอขอมูลหรือข้อสันนิษฐานหลายด้าน					
5	ทำให้ผู้อ่านเกิดความสำนึกว่าเรื่องที่อ่านนั้นเกี่ยวข้องกับตนเอง					
6	ก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในหมู่อ่านอย่างกว้างขวาง					
7	ยกตัวอย่างในรูปของรูปธรรมมากกว่านามธรรม					
8	ยกตัวอย่างในรูปของนามธรรมมากกว่ารูปธรรม					
9	แสดงคติหรือแนวคิดของตนตามที่เห็นคืเห็นงาม					
10	มีนภาพ					
	คำถามที่สั้นคดีและมโนธรรม					
1	ให้ความจรรโลงใจ					
2	ให้ความเพลิดเพลิน					
3	มีส่วนในการรักษา สร้าง และส่งเสริมวัฒนธรรม					
4	เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงบุคลิกภาพ					
5	ก่อให้เกิดเงินตนาการ					
6	ก่อให้เกิดความประทับใจในค่านิยมจรรยา					
7	ก่อให้เกิดความรับผิดชอบต่องสังคมและมีรสนิยมดี					

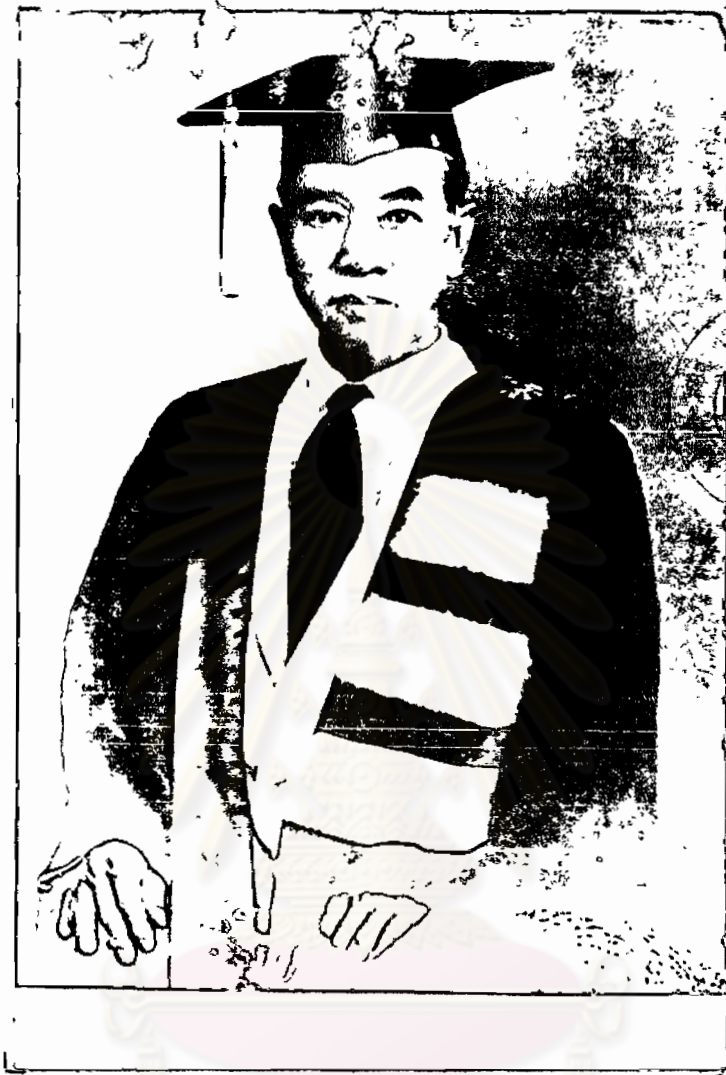
ลำดับที่	คานดั้บณะรูปเดมและคุณภาพของการพิมพ์	1	2	3	4	5
1	ตัวอักษรและการพิมพ์ทั่วไปถูกต้องและชัดเจน					
2	การจัดแบ่งเนื้อที่ การวางรูปหน้ากระดาษ ตลอดจน ภาพปกมีศิลปะ					
3	ภาพประกอบ แผนที่ แผนภูมิ ตาราง ชัดเจนดี					
4	มีสารบัญ วรรชนี เซึ่งอรรถ และบรรณานุกรม					
5	มีภาคผนวก อภิธานศัพท์ และส่วนโยง					

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลวงวิจิตรวาทการ กับปริญญาเศรษฐศาสตรสหกรณ์ฉบับนิติศึกษาศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลวงวิจิตรวาทการ กับปริญญาบัตรคุณฐิติบัณฑิตกิตติมศักดิ์ทางการทูต
ศูนย์วิจัยหอพักนักเรียน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

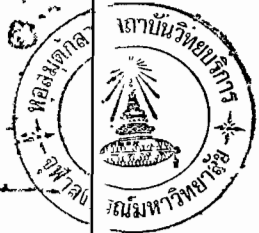
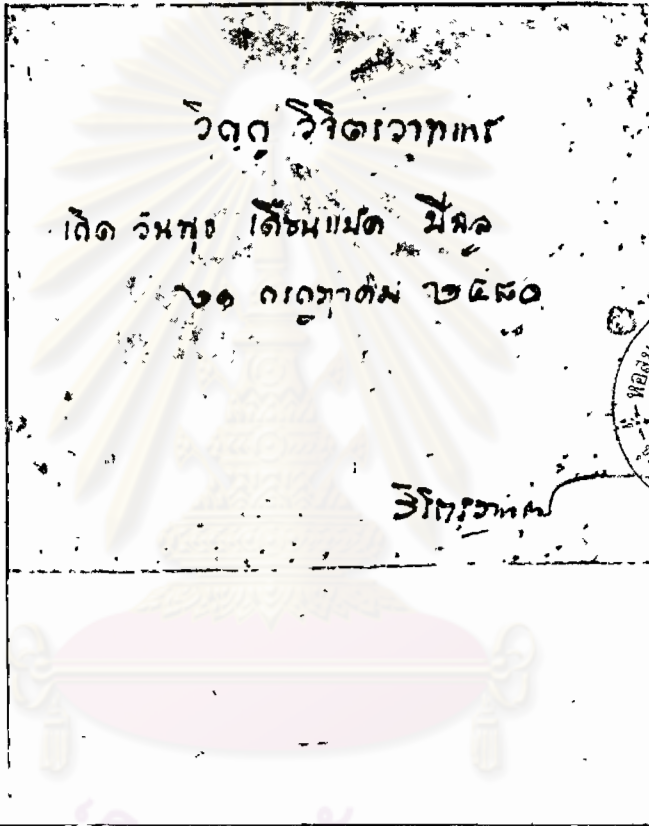

ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตราประจำตระกูล

คำอวยพรวันเกิดลูกวิญญู

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลายมือของหลวงวิจิตรวาทการ

ครอบครัวของหลวงวิจิตรวาทการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการศึกษา

ชื่อ

นายเฉลียว พันธุ์สีดา

วุฒิทางการศึกษา

สำเร็จการศึกษาปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.)

วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน พ.ศ. 2508

สำเร็จการศึกษอนุปริญญาบรรณารักษศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2510

สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาวิชา

บรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2516

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

ครูตรีโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

พ.ศ. 2504 โอนจากโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์

ไปดำรงตำแหน่งประจำสำนักงานอธิการบดีโท มหาวิทยาลัย

ขอนแก่น พ.ศ. 2513

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย